

Baules vallesanes / Eudald Puig: la dissolució que deixa empremta

quaderndelesidees.press/baules-vallesanes-eudald-puig-la-dissolucio-que-deixa-empremta/

July 15, 2015

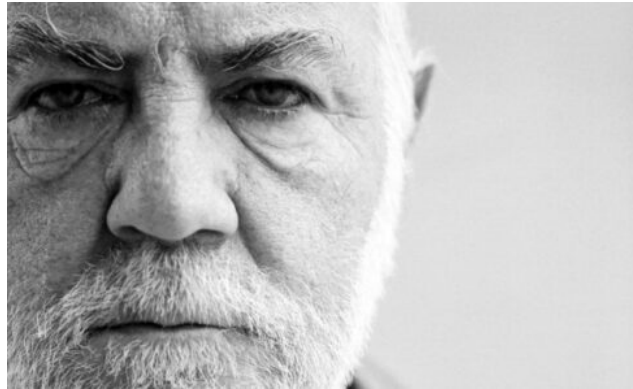

Foto de Carles Mercader Fulquet.

Ara per ara em semblaria prou cert que qualsevol lectura que em pugui caure a les mans m'influeix, d'una manera o una altra, de manera conscient o bé inconscient. Però com que també em sembla prou cert que aquesta opinió podria canviar d'aquí a cinc minuts, em limitaré a dir que, això sí, hi ha determinats autors que deixen una petjada ben significativa en l'obra pròpia: la d'Eudald Puig va ser d'aquestes (i aquesta és una opinió que no canviaria).

A Eudald Puig i Mayolas (Manlleu, 1948-Terrassa, 2013) no el vaig arribar a conèixer personalment, perquè la seva poesia em va arribar arran de la notícia de la seva mort. Va ser a partir d'una necrològica publicada a *Núvol* i signada per Jaume Aulet que vaig anar a parar a la seva obra, a la qual vaig decidir ben de pressa que dedicaria el meu treball de final de carrera.

Una cosa que acostumo a fer amb els llibres de poemes que em cauen a les mans o que vaig a buscar és, d'entrada, fullejar-los, passar-hi els ulls per sobre ràpidament. Aquest és un primer contacte que em permeto per tal de veure quina impressió em fan. La de Puig, que és una poesia riquíssima en imatges («un sol d'esclatant ala negra»), em va cridar molt l'atenció per les relacions analògiques que estableix entre els termes, pel desbordament textual (moltes vegades té poemes de tirada llarga sense cap punt o bé frases que es van juxtaposant a través de la conjunció copulativa) i per la seva musicalitat encelada, que t'arrossega de seguida («He sentit la fortor d'olivarda a la nit/ de l'ermot»).

La poesia de Puig, doncs, és una poesia que atrapa el lector no només a partir de la lectura global del poema o d'un joc de punt de vista que pren sentit al darrer vers, sinó que també ho fa vers per-vers, a través d'una poesia que reclama l'alliberament, l'acompliment de la irracionalitat, sempre comandada per la racionalitat més extrema, o, si més no, per la raó (poètica, això sí). A més, Puig és un autor no pas oblidat, sinó

desconegut, i la seva obra no reuneix les característiques pròpies de la postmodernitat (la seva primera obra és de 1979), sinó que recupera la línia ribiana i segueix les traces dels postsimbolistes europeus com Rilke o T.S. Eliot, de gran capacitat d'associació interior. Aquesta també és una de les característiques que me'l va fer important.

A l'hora d'estudiar-lo i llegir-lo en profunditat, vaig reprendre Rilke o Eliot. Però també em va fer descobrir un autor que no coneixia: l'expressionista per excel·lència Georg Trakl. Així, la meua trobada amb Trakl a través de Puig va ser igualment il·luminadora. Ja va dir Formosa que «les fantasies de Trakl, comparables a faules o mites pel caràcter clos del seu contingut simbòlic [...] ofereixen gairebé la imatge ideal d'un sistema neuròtic», i aquest turment incestuós és el mateix de les imatges suggeridores i evocadores de Puig; crues, absorbents, de paisatge transmutat per la mirada, de clarobscur barroc i expressionista, de soledat estricta que aniquila i fereix.

Els temes principals de l'obra de Puig, ben corrents, criden l'atenció per com estan tractats, però el que em va captivar, també, va ser l'absoluta coherència de la seva obra. Si el lector agafa qualsevol poema de qualsevol llibre de Puig, hi veurà la seva marca personal, el seu estil inconfusible, veurà com els temes i els símbols es van repetint i van prenent significats múltiples.

La influència de Puig en la meua poesia només es pot rastrejar en llibres inèdits; per tant, aniré copiant-ne els versos aquí.

Una de les citacions que encapçala *Amorf o Llibre de les àncores* és de *La vida entredita* (2006): «Un dia sord i espès, la pluja que repica/ amb força a la teulada:/ no sé qui sóc; tal volta em criden». Aquest fragment enceta un llibre en què hi trobem poemes com aquest,

III

Consciència de la llum,
consciència de l'ombra.

Llavis foradats.
Sostre escarit.
Somriure lacònic,
mode, lapse de temps.
Arbre en plena nit.

Fondalada.
(Carles Morell)

que adopta el to lacònic i escarit del primer poema de *La vinya cremada* (1986): «Obro els ulls. Són instants. Llambreigs. / La mà crema la fronda» (Eudald Puig). La influència sembla clara, tant pel que fa als motius que fa servir com per la forma que adopta el poema. En el mateix llibre, un altre poema, "Entotsolament": «Fes-te intranscendent/ per no enyorar-te/ altra vegada,/ per no plorar-te més/ en aquest ordre

de minuts./ I què et queda, sinó/ tornar-te boig a l'ombra,/ sota un raig de llum groga/
enmig de les mentides?» (CM) En aquest cas, el poema se centra en la neurosi trakliana,
fruit, en part, d'una soledat miserable provocada per l'aïllament físic envers el món
exterior.

A *Escola de cecs* també hi podem trobar la influència de Georg Trakl, per exemple en el
poema "Tempesta":

L'acord final d'un quartet.
Els passos lents pel capitell del vespre
rosegant fantasmes buits
d'encomanables esguards.

Hi ha el capteniment dels dies.
Hi ha la trencadissa vora el riu.
Hi ha l'ànima bruta, els pecats d'ambre,
cares de balb, el quadre quiet.

[...]

(CM)

La fórmula descriptiva "hi ha", aprofitada per Rimbaud, Trakl o Apollinaire, sembla
prou significativa.

El llibre on van esclatar els ressons traklians i l'herència de Puig, però, va ser *Els èlitres
febrosos*, un llibre que és ple d'aquesta atmosfera sòrdida. Quatre exemples:

II

L'hivern convoca un altre març feréstec,
i els llavis s'escalfen entre vi bo.
Que lent que passa el temps
vora les barques del migdia;
com suren les imatges, les sabates,
dins la ment.

XX

S'escampa un eco d'esgarips dolcíssims
que t'encerclen àvids d'afinar minuts.
Minuts que esperen, dins les gàbies,
ser present etern, estèril riu clos.

XXVII

Com aquell cant a set veus de la mort,
el sol no abraça:
està enterrat al bosc, despullat de minuts.

No valen més cristalls ni lents
per als camins dels ulls de l'arbre.

Habita, l'home lívid, l'altra cara
del mirall.

XXXIX

[...]

Quan la neu em caigui al damunt,
qui donarà una derrota, una paraula,
qui oferirà el so que trenqui
la campana de l'asfíxia?

(CM)

En definitiva, la influència de Puig en la meua poesia és significativa, i això és perquè és un autor d'una profunditat que cal tenir en compte. Espero que la producció breu i unitària de Puig assoleixi el reconeixement que es mereix, i que la seva influència creixi exponencialment en els propers anys. Que la dissolució que buscava el poeta deixi la petja inversa, que qualli, que resti, ben al contrari del que busca el poema de *La vida entredita* que presidia el recordatori:

Llum serena, canvia de bancal,
escalfa'm en aquesta hora tan freda del migdia,
baixa per les branques de l'olivera,
fes-me ressò de tu mateixa, abrusa'm,
desfés-me com un tros de gel,
torna'm aigua bullent i vaporitza'm,
que vull anar-me'n amb tu i amb el vent.

(EP)

Carles Morell

Si t'ha agradat aquest article i vols rebre informació dels pròxims que publiquem, envia'ns el teu nom i el teu correu electrònic.

He llegit i acceptat les condicions establertes en l'[avís legal i política de privacitat](#).

Carles Morell

